

Butlletí electrònic de la SCEA

núm. 67, febrer 2007

FORUM 2000+6

Article per **Arnau Amat**, soci de la SCEA

Presentat a la revista **Cooperació Catalana** (Fundació Roca i Galès)

La Societat Catalana d'Educació Ambiental va posar en marxa a l'any 1998 el FÒRUM EA, d'Educació Ambiental, entès com un procés de debat i una acció positiva per contribuir a la consolidació de l'educació ambiental al nostre país a l'alba del segle XXI.

El Fòrum 2000 d'Educació Ambiental és un procés d'àmplia participació i debat entorn l'educació ambiental, els seus reptes, agents i estratègies, amb la voluntat de contribuir a la seva consolidació. Un espai obert a totes aquelles persones i col·lectius que desenvolupin tasques d'educació i sensibilització ambiental. Les aportacions es van compartir, contrastar i consensuar en quatre grans trobades, des de l'any 1998 al 2000. D'ençà de l'inici del nou mil·lenni, les trobades es celebren cada dos anys, i aquest desembre passat es va realitzar el Fòrum 2000+6.

Els dies 1, 2 i 3 de desembre es va celebrar a les Planes de Son, a la seu del Centre de Natura i Desenvolupament Sostenible dels Pirineus de la Fundació Territori i Paisatge, el Fòrum 2000+6, amb el títol "si la clau és participar...". Amb uns vuitanta inscrits amb representants de la SGEA i una quinzena de familiars acompanyants, va transcórrer un cap de setmana molt profitós i participat al Pallars Sobirà.

El Fòrum va començar amb una ponència marc sobre participació amb el títol "La participación como proceso de aprendizaje y conocimiento social", a càrrec de Francisco Heras, biòleg ambiental i coordinador de l'àrea d'educació i cooperació del CENEAM, Centre Nacional d'Educació Ambiental a Valsaín - Segovia-. A continuació es van presentar els resultats de l'enquesta Delibera,

un fòrum virtual que s'havia complimentat individualment per mitjà del web de Nova, Centre per a la Innovació Social, durant les setmanes prèvies a la trobada, en base a unes afirmacions proposades per socis de l'entitat, extretes de publicacions i d'altres debats sobre participació. Per acabar la jornada, es va analitzar l'estat de la qüestió en diferents àmbits d'actuació. Finalment, el diumenge es van presentar les conclusions i es van fer diversos tallers per tal d'aplicar dinàmiques participatives.

La ponència marc va servir per aclarir què entenem per participació i quina és la seva importància, a part d'explicar quins passos ha de seguir tot procés que pretén ser participatiu. Segons Heras, els processos de participació ciutadana són claus per arribar al desenvolupament sostenible. En primer lloc, perquè permeten fer una resolució més eficaç davant d'un problema ambiental, ja que tant la diagnosi de

necessitats com la recerca de solucions és més completa. En segon lloc, perquè fan augmentar el grau d'implicació al territori i d'integració social. I a més a més, també ens serveix per generar nous aprenentatges, tant en habilitats socials, com en coneixements, i finalment va destacar que la participació fa augmentar la legitimitat de la decisió final i preveu, d'aquesta manera, conflictes.

Per tant, des del món de l'educació ambiental la participació ha de ser un objectiu bàsic, però com que de participar se n'aprèn participant, la participació pels educadors també ha de ser un mitjà educatiu per arribar a crear ciutadans responsables.

Finalment, va acabar explicant quins eren els factors bàsics perquè un procés participatiu sigui de qualitat. Un factor clau havia de ser la informació: encara que sigui impossible tenir-la tota davant d'un problema ambiental, sí que és necessari que la informació sigui el màxim d'accessible i fiable. Un segon factor ha de ser la deliberació, és a dir, la reflexió, ja que només d'aquesta manera s'evitaran els estereotips i es construiran nous coneixements. També és important la inclusió, que s'hi incorporin el màxim nombre d'agents dels àmbits implicats. I finalment, el més important, és que hi hagi influència: les decisions preses han de ser portades a terme o ha d'haver-hi un compromís perquè es faci.

Per fer més participatiu el torn de precís i preguntes, una vegada acabada la ponència de Paco Heras es van formar una desena de grups de treball per fer preguntes i aclariments sobre la participació al ponent.

Per dinamitzar el debat i la reflexió sobre la participació a les Planes de Son, hi havia la opció de participar en un fòrum virtual previ, en què s'havien de valorar diverses frases en format "Delibera" (és a dir, si s'hi estava d'acord/ a mitges/ desacord/ no sé no contesto). Les frases s'havien dividit en tres apartats diferents: per una banda, s'havien agrupat definicions, per l'altre finalitats i

característiques i, finalment, s'havia volgut veure com eren de participatives les empreses o entitats que hi van col·laborar.

D'aquesta manera, a la tarda es van presentar els resultats de l'enquesta virtual que va servir per desglossar l'opinió dels assistents al fòrum sobre cada un dels apartats. A més a més, va servir per promoure el debat i la reflexió entre els assistents.

A tall exemple, la definició de participació en què més gent va estar-hi d'acord va ser "La participació ciutadana és el conjunt d'activitats a través de les quals els ciutadans prenen part en la vida política, en la gestió del que és públic, del que és col·lectiu". Gairebé per unanimitat, la característica més important per iniciar un procés participatiu és "començar a escoltar a l'altre".

Un cop debatuts i aclarits els conceptes més importants sobre la participació, es van formar entre els assistents quatre grups de treball segons els àmbits d'actuació en què estaven implicats: educació, territori, municipi i voluntariat ambiental. Cada grup havia d'analitzar com estava l'estat actual de la participació en el seu àmbit i quines iniciatives s'haurien de promoure per tal de millorar-la.

També va ser en aquest marc de treball on es van presentar les comunicacions sobre actuacions i projectes que estan fent algunes de les diferents entitats en el tema de participació, dins de cada àmbit d'acció.

Així, en educació i dinamitzat per Hilda Weissmann, van presentar-se les següents iniciatives:

- "De font en font. Aprenem de l'aigua". Viladraueducació.com
- "Agenda 21 Escolar de Barcelona". Centre de Recursos Barcelona Sostenible. Ajuntament de Barcelona
- "Aturem el canvi climàtic". Fundació Catalana de l'Esplai
- "Cuidem la Terra, cuidem Collserola". Centre d'Educació Ambiental Can Coll i CDRE

En l'àmbit de municipis, dinamitzat per Albert Torras :

- "El pressupost participatiu al municipi de Rubí". Núria Buenaventura
- "Pacte pels residus a Ciutat Vella". Grup Ecologista del Nucli Antic de Barcelona
- "Implica't amb els residus". Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya
- "Creant Xarxa Ambiental". Acció Catacrac
- "Camí Amic". Helena Agell

En l'àmbit de territori, dinamitzat per Joan Manel Riera:

- “La Carta Europea del Turisme Sostenible”. Escola del Parc, Parc Natural del Delta de l'Ebre
- “Projecte Rius”. Associació Hàbitats
- “Per una nova cultura del Territori?”. IGOP Institut de Govern i Polítiques Públiques UAB.

En l'àmbit del voluntariat, dinamitzat per Juanjo Butron:

- “Els Voluntaris Ambientals a la Reserva Natural de Sebes”. Grup de Natura Freixe
- “Aprendre i Actuar”. Fundació Catalana de l'Esplai
- “Promoció de la Cuina Solar”. Fundació Terra

Al dissabte al vespre una vetllada amb activitat de teatre participada, amb els assistents com a principals protagonistes, amb l'obra el Llop i una actuació de balls populars varen arrodonir la jornada.

El diumenge es van presentar les conclusions a què havien arribat els diversos grups de treball, i posteriorment es van dividir els assistents en cinc tallers, per treballar d'una manera pràctica l'aplicabilitat de les metodologies participatives als diversos àmbits: en la comunicació, en l'avaluació d'activitats educatives, en l'organització de processos participatius, en les dinàmiques de grup, i a l'àmbit del programes de voluntariat.

Una nova edició del Fòrum 2000 EA, en un marc incomparable amb activitats complementàries, com el planetari, l'observatori, una passejada matinerana i un guiatge per part dels educadors del centre als assistents acompanyants; que de ben segur ha renovat aires i reposat forces per ajudar a continuar –empenyent– en el repte on estem tots implicats de l'educació per a la sostenibilitat.

Us recordem la...

... CONVOCATÒRIA PREMI ALBERT PÉREZ-BASTARDAS

Premi Albert Pérez-Bastardas

La FUNDACIÓ ROCA I GALÈS, a través de la seva revista
Cooperació Catalana, convoca els

XI Premis d'articles sobre medi ambient i educació ambiental

- Podran optar a aquests premis articles inèdits escrits en català que tinguin per finalitat difondre reflexions que contribueixin al coneixement i preservació del patrimoni natural i/o experiències d'educació ambiental.
- Els articles s'hauran de presentar en suport informàtic (disquet, CD, DVD) acompanyats d'una còpia impresa en paper, sense signar i hauran de tenir una extensió mínima de 3 fulls i màxima de 6 (2.100 caràcters per pàgina).
- Caldrà presentar el treball dins un sobre tancat que només portarà escrit el títol de l'article i que contindrà la còpia impresa i el suport informàtic. S'adjuntarà un altre sobre tancat, que també només portarà escrit el títol de l'article a fora, i que contindrà les dades personals de l'autor.
- Els articles també es podran presentar via correu electrònic a l'adreça cc@rocagales.org, adjuntant-hi dos arxius en format *doc*: un amb l'article sense signar i un altre que es dirà "dades+títol article.doc" que contindrà les dades de l'autor. El missatge ha d'anar sense signar i ha de posar el nom dels arxius que porta adjunts. En aquest cas no caldrà enviar còpia impresa i s'enviarà un missatge de confirmació de recepció.
- La dotació dels premis serà: un primer premi de 650€ i un segon de 300€.
- El termini de presentació dels articles finalitzarà el 23 d'abril de 2007.
- El jurat serà format per: Teresa Franquesa, Xavier Palos, Albert Torras i Fermí Vives, i, actuant com a secretària amb veu i sense vot, Agnès Giner. El seu veredictes es farà públic en el número de maig de la revista Cooperació Catalana.
- Els articles guanyadors i els treballs finalistes, amb l'autorització dels autors, seran publicats a *Cooperació Catalana* en els successius números a partir de la publicació del veredictes i al web de la Fundació Roca i Galès.

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Revista Cooperació Catalana
Aragó, 281, 1r 1a – 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870 – Fax 934 873 283
cc@rocagales.org

Albert Pérez-Bastardas

Barcelona, 1953 – Cim del volcà Stromboli, 1986

Biòleg de formació i educador de vocació, es va dedicar fonamentalment a l'ensenyament i divulgació de les ciències naturals i a l'educació ambiental. Fou soci fundador de la Societat Catalana d'Educació Ambiental i formà part de la primera junta de l'entitat. El seu treball més significatiu va ser el disseny i direcció del programa d'educació ambiental de la granja-escola Can Girona, de l'Ajuntament de Barcelona. Va formar part del primer equip d'educadors becats per la Generalitat de Catalunya per a desenvolupar una tesi de didàctica de les ciències al Chelsea College de Londres, i inicià una recerca explorant les idees dels nens i nenes sobre el cicle de la vida al bosc. Va col·laborar amb la fundació Roca i Galès en la realització d'audiovisuals sobre la natura. Va morir als trenta-tres anys durant una erupció del volcà Stromboli. Està enterrat en aquella petita illa.

LES VOCALIES INFORMEN...

PROJECTES EUROPEUS

La feina continua per al projecte europeu MINERVA sobre eLearning i canvi climàtic. Aquest mes hem rebut les primeres activitats associades al joc de comerç de Carboni, les hem traduïdes i les hem passat al professorat participant en el projecte perquè en fes una valoració pedagògica.

La setmana del 29 de gener al 2 de febrer de 2007 té lloc la tercera trobada dels membres dels països participants, aquesta vegada a Shrewsbury, a la seu Preston Montford del Field Studies Council (FSC), entitat que lidera el projecte.

El principal objectiu de la trobada és traduir el web i el joc de comerç de CO₂ a les diferents llengües dels països participants al projecte.

Durant la setmana de treball també està previst provar el joc i determinar els països nous que entraran a formar part del projecte, així com quines podrien ser les accions a dur a terme per a la promoció del joc.

Tal i com hem dit altres vegades, si algú està interessat en el projecte que es posi en contacte amb l'Elena Forcada, eforcada@lavola.com.

Esperem donar-vos moltes novetats al proper butlletí.

VOLUNTARIAT

Des de la vocalia de voluntariat ens informen que el dimarts 6 de febrer, de 18 a 20 h, tindrà lloc al Centre de Recursos Barcelona Sostenible **una sessió adreçada a educadors ambientals interessats en conèixer com gestionar el voluntariat ambiental.**

Ho impartirà en Juanjo Butrón, expert en voluntariat ambiental, que introduirà els aspectes més rellevants d'aquest àmbit de cara a una possible aplicació en la pràctica educativa habitual del participants.

L'activitat s'organitza amb el suport de la **Fundació Territori i Paisatge**.

Si hi esteu interessats, us podeu inscriure directament al CRBS, recursos@bcn.cat, tel. 93 237 47 43.

Servei de Documentació d'Educació Ambiental: Educació per la pau: recull de recursos núm. 13.

El passat 30 de gener la SCEA va presentar a la seu de la Federació Catalana d'ONG per la Pau un nou recull de recursos, el número 13, sota el títol **Educació per la pau**. Vam comptar amb la col·laboració d'en Martí Olivella de NOVA – Centre per la Innovació Social i d'en Jordi Armadans de la Fundació per la Pau.

Us recordem que aquesta publicació, adreçada principalment al món educatiu, es fa en conveni amb l'Ajuntament de Barcelona.

La Yolanda Monteiro va presentar el recull de recursos com a una eina educativa. En Martí Olivella va mostrar altres materials, alguns d'ells no inclosos en el recull però igualment interessants. També va explicar projectes i experiències que porten a terme des de la seva entitat a nivell internacional i per acabar va passar un fragment d'un documental que mostra com a través del moviment no violent s'han aconseguit grans victòries sobre l'opressió. En Jordi Armadans va explicar de manera molt general les tasques i projectes que duen a través de la Fundació per la Pau així com la seva oferta educativa. Aprofitant l'acte va projectar el curtmetratge 'El sastre', guanyador del 1r concurs d'Animacions per la Pau organitzat per la mateixa fundació.

La presentació va ser tot un èxit, ja que hi van assistir 34 persones, principalment educadors, i les seves valoracions han estat molt positives.

Per a tots aquells que no vàreu poder venir a la presentació, podeu trobar en format PDF el recull de recursos a la pàgina web de la SCEA,

www.pangea.org/scea/recullrecursos.htm.

També el teniu a l'adreça www.bcn.cat/agenda21/crbs.

Donem la benvinguda a... Nous socis i sòcies!

Noèlia Masdeu, amb el número de sòcia...400!

Subvencions, beques i ajuts

L'Ajuntament de Barcelona convoca el procés de subvencions, que té per finalitat donar suport a projectes i activitats, tant a escala de districte com de ciutat, entre altres **en l'àmbit de Medi Ambient.**

El període de presentació de sol·licituds és de 8 de gener al 8 de febrer de 2007.

Les bases de la convocatòria i els impresos es troben disponibles, entre altres, a l'Oficina d'Atenció Al Ciutadà de Gràcia, al Centre de Recursos Barcelona Sostenible i a la pàgina web www.bcn.cat.

El **Concurs d'Idees Ambientals i Sostenibles** de la **Universitat Politècnica de Catalunya** cerca propostes innovadores i aplicables que contribueixin al desenvolupament sostenible. El tema triat per la 10ª convocatòria és *L'ecodisseny, eina clau per al desenvolupament sostenible*.

Hi ha dues convocatòries:

- Convocatòria oberta: s'adreça a membres del món educatiu i/o associatiu. Es cerquen propostes educatives i de sensibilització ambiental orientades a fer un consum més sostenible dels productes i serveis. Els projectes poden respondre a idees i iniciatives aplicables tant al món educatiu com a la resolució de necessitats socials
- Convocatòria universitària: s'adreça a estudiants, titulats, professors, personal d'investigació i PAS de les universitats catalanes. Es cerquen propostes d'ecodisseny de productes i serveis. Els projectes poden ser aplicables a la realitat universitària o a la resolució de necessitats socials.

En tots dos casos, el premi és de 2.400 € per al primer classificat i 1.200 € per al segon. El termini d'admissió del projectes finalitza el **divendres 23 de març de 2007**.
Més informació: www.univers.upc.edu/concursos/ideesambientals

Ofertes de feina

El Centre d'Educació Ambiental Alt Ter - Pirineus Orientals (Cea Alt Ter), entitat dedicada a l'educació ambiental a les comarques del Pirineu Oriental, **obre una convocatòria per incorporar educadors ambientals durant el primer semestre de 2007.**

ES VALORARÀ

- Formació en educació ambiental (cursos, seminaris, estades...)
- Experiència en altres centres d'educació ambiental (escoles de natura, camps d'aprenentatge, cases de colònies, granges escola...)
- Experiència en treball en equip.
- Disponibilitat a partir de març.
- Coneixements naturalistes
- Titulació de monitor/director d'activitats de lleure infantil i juvenil o diploma d'educador ambiental.
- Estudis en l'àrea de ciències de la naturalesa o en l'àrea de l'educació.

S'OFEREIX

- Integració a un centre d'educació ambiental dinàmic i procés d'expansió.
- Liquidació per prestació de serveis per les estades de natura durant el primer semestre del 2007, amb possibilitat de realitzar altres estades durant l'estiu i el curs 2007-2008.
- Formació específica per a la preparació de les estades.
- Retribució segons l'escala salarial de l'entitat
- Incorporació immediata a l'equip d'educadors/es.

Les persones interessades cal que envieu el vostre Curriculum Vitae acompanyat d'una carta de motivació a l'adreça electrònica del CEA ALT TER: educa@alt-ter.org, abans del 16 de febrer de 2007.

Us fem saber...

... que l'Àrea de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona organitza, els dies **15 i 16 de febrer**, el **Fòrum sobre Medi Ambient i Món Local. La ciutadania participa i debat**, per donar a conèixer el compromís del món local en les polítiques ambientals, fent especial accent en el canvi climàtic i la participació ciutadana.

La trobada tindrà lloc al Centre de Convencions Internacional de Barcelona (recinte del Fòrum).

Trobareu informació detallada a: www.diba.cat/cjs/jornada.asp?id=12

... que l'Institut de Formació Contínua de la UB, dintre del seu programa de Crèdits en Línia, organitza un curs sobre **Fiscalitat Ambiental**, per donar a conèixer aquest instrument amb un llenguatge entenedor per a no economistas.

El curs té una durada de 60 hores i un cost de 230€.

Podeu trobar més informació a www.complementaria.ubvirtual.com

... que segueixen celebrant a l'**Aula Ambiental de la Sagrada Família** els seus tallers i tertúlies-cafè, aquest mes sobre la reutilització de material informàtic (13 i 15 de Febrer) i sobre els tòxics a casa i les alternatives naturals de què disposem (27 de Febrer). Totes les activitats tindran lloc a les 19h.

Cal inscripció prèvia. Per a més informació: www.aulambiental.org Telf 93 435 05 47

... que podeu accedir online i descarregar-vos **V GAS** (<http://alba.jrc.it/vgas/>), un joc de simulació de realitat virtual que demostra l'impacte de les eleccions individuals sobre el **canvi climàtic**.

Desenvolupat sota el projecte VIRTUALIS finançat per la UE, el joc es va exhibir en l'Exposició Irlandesa de Joves Científics, que va tenir lloc a Dublín, els dies 9 a 13 de gener.

... que l'**Aula d'Ecologia** celebra enguany a la **Casa Elizalde** el seu dotzè cicle de conferències. En aquesta edició es tractaran alguns dels grans temes que més interessen actualment a escala global, regional i local. La programació està dirigida pel doctor Jaume Terradas, catedràtic d'ecologia. Durant el mes de Febrer, a les 19.30h podem assistir a

- 6 febrer **Transport i territori urbà** Carme Miralles-Guasch
- 13 Febrer **Podem ser auto-suficients en aigua?** Salvador Rueda
- 27 Febrer **Metabolisme energètic i economia** Jesús Ramos Martín

L'entrada és lliure i gratuïta, però l'aforament és limitat i no hi ha inscripció prèvia.

Per a més informació:

Secretaria del CREAM - Facultat de Ciències- Universitat Autònoma de Barcelona
Tel. 93 581 13 12

SCEA

Societat Catalana d'Educació Ambiental

C. Aragó 281, 1r 1a. 08009 Barcelona.

Tel. 93 488 29 79 Fax 93 487 32 83

A/e: scea@pangea.org

www.pangea.org/scea

SDEA

Servei de Documentació d'Educació Ambiental

Centre de Recursos Barcelona Sostenible

C. Nil Fabra 20. 08012 Barcelona.

Tel. 93 237 47 43 Fax 93 237 08 94

A/e: documentacioambiental@mail.bcn.es

www.bcn.es/agenda21/crbs